

Keskkonnaministri määruse
„Keskkonnaministri 20. detsembri 2005. a määruse nr 78
„Hallhülge ja viiGERhülge püsielupaikade kaitse alla võtmine ja kaitse-eeskiri”
muutmise” eelnõu

SELETUSKIRI

1. Sissejuhatus

Käesoleva määruse koostamise eesmärk on seoses Kihnu laidude looduskaitseala moodustamisega kaitstava loodusobjekti tüübi ja seal kehtivate piirangute muutmise. Kihnu laidude looduskaitseala territooriumil asuv viiGERhülge püsielupaik liidetakse terves ulatuses Kihnu laidude looduskaitsealaga ning kogu alal kehtestatakse ühtne kaitsekord.

Eelnõukohase määrusega tunnistatakse kehtetuks looduskaitseaduse § 13 lõike 1 alusel olemasoleva kaitstava loodusobjekti piirid ja kaitsekord. Kaitstav ala arvatakse Kihnu laidude looduskaitsealasse, tulenevalt vajadusest paremini tagada viiGERhülge elu-, sigimis- ja puhkepaiga kaitse ja säilimine.

Vabariigi Valitsuse määruse eelnõu on koostanud Keskkonnaameti Pärnu-Viljandi regiooni kaitse planeerimise spetsialist Karel Kask (tel 447 7386; e-post: karel.kask@keskkonnaamet.ee), eelnõu kaitsekorra otstarbekust on kontrollinud Keskkonnaameti kaitse planeerimise peaspetsialist Taavi Tattar (tel 786 8371; e-post: taavi.tattar@keskkonnaamet.ee). Eelnõu õigusekspertiisi on teinud Keskkonnaameti õigusosakonna jurist Madina Talu (tel 627 2178; e-post: madina.talu@keskkonnaamet.ee), keeleliselt toimetanud Siiri Soidro (tel 640 9308; e-post:siiri.soidro@tlu.ee).

2. Eelnõu sisu

Vastavalt looduskaitseaduse § 10 lõikele 2 on keskkonnaminister 20. detsembri 2005. a määrusega nr 78 „Hallhülge ja viiGERhülge püsielupaikade kaitse alla võtmine ja kaitse-eeskiri” võtnud kaitse alla Sangelaiu viiGERhülge püsielupaiga Pärnu maakonnas Kihnu vallas. Nimetatud püsielupaik arvatakse Kihnu laidude looduskaitsealasse. Kaitstava loodusobjekti tüüp muutub ja seetõttu on vajalik muuta keskkonnaministri 20. detsembri 2005. a määrust nr 78 ning tunnistada seal kehtetuks § 2 lõige 5 ja püsielupaiga kaart, et välistada topelt kaitsekord.

Kihnu laidude looduskaitseala moodustatakse kõrge loodusväärtusega mere- ja rannikuelustiku elu- ja sigimispaikade kaitseks. Püsielupaiga maa-ala on osa terviklikust loodusväärtuste kompleksist, kus vahetult püsielupaiga läheduses toimuvad tegevused võivad mõjutada viiGERhülge puhkepaiga säilimist ning vastupidiselt mõjutada püsielupaigaga piirnevate lindude rändepeatuspaikade ja elupaikade säilimist. Seetõttu on otstarbekas liita see ala kaitsealaga, et tagada tervikuna loodusväärtuste poolest kompaktsel alale ühtne ja kõigi loodusväärtuste ökoloogilisi nõudlusi arvestav kaitsekord.

Püsielupaiga territoorium on määratud sihtkaitsevööndisse, kus kehtestatakse viiGERhülge ja selle elupaiga kaitseks piisav kaitsekord. Võrreldes kehtiva viiGERhülge püsielupaiga kaitsekorraga, leeveneb ujuvvahendite sõitmise ja püsielupaigas ehitamise kord ning muutub rangemaks jahipidamise kord. ViiGERhülge häirimise vältimiseks kehtestatud üldise

liikumispiirangu tõttu puudub vajadus eraldi reguleerida ujuvahenditega sõitmise kiirust (8 sõlme), mida praktikas on keeruline ka kontrollida, ja seetõttu on sellest piirangust uues kaitsekorras loobutud. Et võimaldada kaitseala tähistamist ja vajadusel külastuskorralduslike rajatiste rajamist, on jäetud kaitseala valitsejale kaalutlemise võimalus tootmisotstarbeta rajatiste püstitamiseks kaitseala tarbeks. Kehtiva kaitsekorra järgi oli nimetatud tegevus keelatud. Kui varasemalt oli kaitseala valitsejal võimalus kaaluda kaitse-eesmärgist lähtuvalt jahipidamise lubamist, siis uue kaitsekorra kohaselt jääb õigus kaaluda jahipidamist üksnes väikekiskjatele. Sangelaid on lisaks viigerhülgele väärtuslik ka linnustiku seisukohast. Kuna selle ala peamised jahiulukid on peamiselt linnud (partlased, haned jne), kelle rändepeatus-, pesitsus-, ja puhkepaika kaitstakse, mille säilimist linnujaht otseselt ohustab, siis uue kaitsekorraga lisandub jahipidamise keeld lindudele.

Täpsemalt on Kihnu laidude looduskaitseala kaitsekorra põhjendused esitatud Kihnu laidude looduskaitseala määruse seletuskirjas.

3. Maaomanike seisukohad

Eelnõu avalik väljapanek, mis toimus koos Kihnu laidude looduskaitseala määruse eelnõu avaliku väljapanekuga, kestis Kihnu ja Tõstamaa vallavalitsustes ja Keskkonnaameti Pärnu-Viljandi regiooni Pärnu kontoris 21. märtsist 18. aprillini 2011. Avaliku väljapaneku toimumisajast teatati Ametlikes Teadaannetes 18. märtsil 2011, üleriigilise levikuga ajalehes Eesti Päevaleht 7. märtsil 2011, kohalikus ajalehes Pärnu Postimees 8. märtsil 2011 ja Kihnu valla lehes nr 3 (märts 2011).

Looduskaitseaduse §-s 9 sätestatud kaitse alla võtmise menetluse käigus saadeti teated kaitseala moodustamise ja püsielupaiga määruse muutmise kohta Kihnu vallavalitsusele, Tõstamaa vallavalitsusele ja Pärnu maavalitsusele tähtkirjaga. Avaliku väljapaneku ajal tegi Kihnu vallavolikogu ettepaneku avaliku arutelu korraldamiseks. Tõstamaa vallavalitsus ja Pärnu maavalitsus ettepanekuid ja vastuväiteid ei esitanud. Arutelu toimus 25. mail 2011 kell 13.00 Kihnu rahvamajas. Arutelul osales 15 huvigruppide esindajat, kuid püsielupaiga määruse muutmise osas ettepanekuid ei esitatud.

Eelnõu teine avalik väljapanek toimus 10. oktoobrist 25. oktoobrini 2013. Keskkonnaameti Pärnu-Viljandi regiooni Pärnu kontoris ning Kihnu ja Tõstamaa vallavalitsustes. Teated eelnõu avaliku väljapaneku kohta ilmusid üleriigilise levikuga ajalehes Eesti Päevaleht ja kohalikus ajalehes Pärnu Postimees 9. oktoobril 2013. Väljaandes Ametlikud Teadaanded ilmus eelnõu avalikustamise teade 9. oktoobril 2013.

Looduskaitseaduse §-s 9 sätestatud kaitse alla võtmise menetluse käigus saadeti teated kaitse-eeskirja eelnõu avalikustamise sh avaliku väljapaneku ja avaliku arutelu kohta Kihnu Vallavalitsusele, Tõstamaa Vallavalitsusele, Pärnu Maavalitsusele ja Veeteede Ametile. Avaliku väljapaneku ajal tegi Kihnu Vallavalitsus ettepaneku avaliku arutelu korraldamiseks. Teated kaitse-eeskirja avaliku arutelu kohta ilmusid üleriigilise levikuga ajalehes Eesti Päevaleht ja kohalikus ajalehes Pärnu Postimees 5. novembril 2013. Väljaandes Ametlikud Teadaanded ilmus kaitse-eeskirja eelnõu avalikustamise teade 6. novembril 2013. Eelnõu avalik arutelu toimus 12. novembril 2013 kell 11.00 Kihnu rahvamajas. Arutelus osales 3 huvigruppide esindajat, kuid püsielupaiga määruse muutmise osas ettepanekuid ei esitatud.

4. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu koostamisel on arvestatud järgmiste EL õigusaktidega:

1. EÜ Nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku taimestiku ja loomastiku kaitsest (EÜT L 206, 22.07.1992, lk 7–50).
2. Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2009/147/EÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta (ELT L 20, 26.1.2010, lk 7–25).

EÜ Nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ ehk loodusdirektiivi artikli 2 lõike 1 kohaselt on nimetatud direktiivi eesmärk looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitsmisega kaasa aidata bioloogilise mitmekesisuse säilimisele EL liikmesriikide territooriumil. Loodusdirektiivi artikli 3 lõigete 1 ja 2 kohaselt luuakse Euroopa ökoloogiline võrgustik Natura 2000, mille loomisse annab oma panuse iga liikmesriik võrdeliselt sellega, mil määral tema territooriumil leidub loodusdirektiivis nimetatud looduslikke elupaigatüüpe ja liikide elupaiku. Vabariigi Valitsuse 5. augusti 2004. a korralduse nr 615 „Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri“ lisa 1 punkti 2 alapunktiga 104 on Natura 2000 võrgustiku loodusalaks esitatud Kihnu loodusala, mis hõlmab endas Sangelaiu viigerhülge püsielupaika. Seetõttu tuleb Sangelaiu viigerhülge püsielupaigas tegevuse kavandamisel hinnata selle mõju kaitse-eesmärkidele, arvestades Natura 2000 võrgustiku alade suhtes kehtivaid erisusi.

Kihnu loodusala on esimest korda kinnitatud Natura 2000 võrgustiku alaks Euroopa Komisjoni 12. novembri 2007. aasta otsusega 2008/24/EÜ, millega võetakse vastavalt nõukogu direktiivile 92/43/EMÜ vastu boreaalses biogeograafilises piirkonnas asuvate ühenduse tähtsusega alade esimene ajakohastatud loetelu (teatavaks tehtud numbriga K(2007) 5402 all, ELT L 12, 15.01.2008 lk 118–382). Viimati ajakohastati boreaalse biogeograafilise piirkonna loodusalade nimekirja Euroopa Komisjoni 16. novembri 2012. aasta rakendusotsusega 2013/27/EL, millega võetakse vastu boreaalses biogeograafilises piirkonnas asuvate ühenduse tähtsusega alade kuues ajakohastatud loetelu (teatavaks tehtud numbriga C(2012) 8229 all, ELT L 24, 26.01.2013 lk 464–642).

Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/147/EÜ ehk linnudirektiivi artikli 1 kohaselt käsitleb nimetatud direktiiv kõikide looduslikult esinevate linnuliikide kaasa arvatud nende munade, pesade ja elupaikade kaitset EL liikmesriikides. See hõlmab nende liikide kaitset, hoidmist ja kontrolli ning kasutamist. Linnudirektiivi artiklite 2 ja 3 kohaselt võtavad liikmesriigid vajalikud meetmed, sealhulgas kaitsealade loomine, eelnimetatud linnuliikide arvukuse hoidmiseks tasemel, mis vastab eelkõige ökoloogilistele, teaduslikele ja kultuurilistele nõuetele, arvestades samal ajal majanduslikke ja puhkeaja veetmisega seotud vajadusi. Pärnu lahe hoiualal on olulisteks kaitse-eesmärkideks mitmete linnudirektiivi I lisas nimetatud linnuliikide kaitse. Vabariigi Valitsuse 5. augusti 2004. a korralduse nr 615 „Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri“ lisa 1 punkti 1 alapunktiga 45 on Natura 2000 võrgustiku linnualaks esitatud Pärnu lahe linnuala, mis hõlmab endas Sangelaiu viigerhülge püsielupaika. Seetõttu tuleb Sangelaiu viigerhülge püsielupaigas tegevuse kavandamisel hinnata selle mõju kaitse-eesmärkidele, arvestades Natura 2000 võrgustiku alade suhtes kehtivaid erisusi.

5. Määruse mõju ja rakendamiseks vajalikud kulutused

Sangelaiu viigerhülge püsielupaik arvatakse Kihnu laidude looduskaitsealasse ning jääb ka edaspidi riikliku kaitse alla, mistõttu puuduvad määruse jõustumisel olulised mõjud sotsiaalvaldkonnale, riiklikule julgeolekule, majandusele, regionaalarengule ja riigiasutuste ning kohaliku omavalitsuse korraldusele või nende eelarvetele.

Ala kaitse alla jäämisega seoses on ka edaspidi positiivne mõju loodus- ja elukeskkonnale, aidates looduskeskkonna säilitamisega kaasa inimeste põhivajaduste ja elukvaliteedi tagamisele.

6. Määruse vaidlustamine

Käesoleva määruse üldkorraldusele ehk haldusakti tunnustele vastavat osa on võimalik vaidlustada, esitades halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras kaebuse halduskohtusse. Määruses on üldkorralduse regulatsioon suunatud asja (kinnistu) avalik-õigusliku seisundi muutmisele, hõlmates eelkõige asja kasutamist ja käsutamist reguleerivaid sätteid. Seega vastavad määruses üldkorralduse tunnustele sätted, millest tulenevad kinnisasja omanikule või valdajale õigused ja kohustused on konkreetse kinnisasjaga tihedalt seotud ning puudutavad kinnisasja kasutamist või käsutamist. Halduskohtumenetluse seadustiku § 46 lõike 1 kohaselt võib tühistamiskaebuse esitada 30 päeva jooksul kaebajale haldusakti teatavaks tegemisest arvates ja sama paragrahvi lõike 5 kohaselt kaebuse haldusakti õigusvastasuse kindlakstegemiseks kolme aasta jooksul haldusakti andmisest arvates.

7. Määruse jõustumine

Määrus jõustub kümnendal päeval pärast Riigi Teatajas avaldamist.

8. Eelnõu kooskõlastamine

Määruse eelnõu on kooskõlastatud teiste ministriumidega eelnõude infosüsteemi (EIS) kaudu. Kõik ministriumid on eelnõu kooskõlastanud vaikimisi. Vabariigi Valitsuse reglemendi § 7 lõike 4 kohaselt, kui kooskõlastaja ei ole sama paragrahvi lõigetes 1-3 sätestatud tähtaja jooksul eelnõu kooskõlastanud või jätnud seda põhjendatult kooskõlastamata, loetakse eelnõu kooskõlastatuks.

Keit Pentus-Rosimannus
Keskkonnaminister

Andres Talijärv
Kantsler